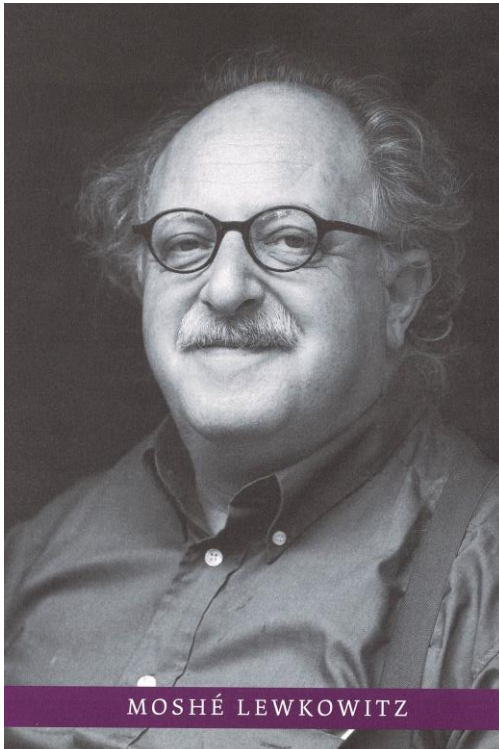

'Ik vast uit respect voor de traditie'

Moshé Lewkowitz is jood. Volgens de Thora is er één vastendag binnen het jodendom: Jom Kippoer. Op die dag vast Moshé, maar sommige joden vasten op nog meer dagen. Bij het vasten eten, drinken en wassen de joden zich niet. Zo zijn ze niet bezig met aardse zaken en richten ze hun aandacht volledig op God.

Moshé en zijn vrouw Marian vasten altijd op Jom Kippoer. Ze eten dan niets. Moshé: 'Vroeger, bij mijn thuis, vastten we vaker. De rabbijnen stelden namelijk ook andere vastendagen in. Als kind vastte ik een halve dag mee, het was dan bijna een wedstrijd met leeftijdsgenootjes. We pochten dat we het tot half drie hadden volgehouden,

terwijl we in werkelijkheid stiekem al eerder iets gegeten hadden. Vanaf je dertiende neem je volledig deel aan het joodse gemeenschapsleven. Vanaf dat moment vastte ik met Jom Kippoer 25 uur: 24 uur plus een extra uur zodat je zeker weet dat je de volle 24 uur hebt gevast.'

Het vasten begint 's avonds. Dan valt het best mee voor Moshé. De volgende dag heeft hij het welk moeilijk in de ochtend, maar wanneer hij doorheen de dag andere joden ontmoet voelt hij zich weer gesteund door hen.

Voor Moshé heeft het vasten niet altijd iets met zijn geloof te maken: 'Ik weet niet zeker of ik het vasten uit religieuze overtuiging doe. Het is vooral uit respect voor de traditie.' Moshé vertelt hoe hij zich zo verbonden voelt met anderen over tijd en ruimte heen. Alle joden doen het: de joden van nu en de joden die eeuwen geleden leefden. Het is een manier van bij elkaar horen, iets wat al eeuwenlang gedaan wordt.

Voor Shlomi Riskin heeft het wel iets te maken met geloven. Shlomi: 'Doordat we niet bezig zijn met eten en drinken vallen onze aardse activiteiten stil. Het leven valt stil. In die stilte kunnen we ons leven opnieuw overdenken. Dat maakt ons sterker en brengt ons dichterbij God.'